

Амстібовський Д., Серета Н.

м. Харків, Україна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ВИКОНАВСЬКИХ ВІДДІЛІВ ЗАКЛАДІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ

Дослідження історії постійно вказують нам на провідну роль видатних особистостей у розвитку людських цивілізацій. Це стосується усіх суспільних сфер, всього спектру напрямків професійної діяльності. Математики, інженери, лікарі, художники, музиканти, філософи, поети, фізики, науковці-дослідники будь якого напрямку професійної діяльності не дають людству зупинитись в своєму безперервному розвитку.

Обдарованість – це поняття в психології, що може бути використано для опису особливостей людей, які володіють надзвичайними здібностями в різних сферах. Дефініція використовується як одна з ключових концепцій у галузі психології, що замається питаннями розвитку обдарованих та талановитих індивідуумів. Обдарованість людини може проявлятися в усіх сферах професійної та особистої діяльності, таких як інтелектуальні, творчі здібності, творчість, лідерські якості, музичність, художні здібності, спортивні досягнення тощо. Люди, які мають великі здібності в певній сфері, здатні досягати відмінних результатів швидше за інших.

Розуміння обдарованості є важливим в контексті розвитку талановитих дітей та підлітків, оскільки може впливати на методи навчання та підходи до виховання. Успішний розвиток обдарованих осіб вимагає спеціальних програм та підтримки з боку педагогів, батьків та професіоналів у галузі психології.

Ми можемо назвати сотні імен цих обдарованих людей, ще тисячі, десятки тисяч залишаються за лаштунками історії, але слава та популярність не є абсолютним показником того, як вплинула людина на події, що відбуваються. Відразу можна згадати імена, з якими знайомий кожен: Леонардо да Вінчі, Альберт Ейнштейн, Вільям Шекспір, Ніколо Паганіні, Кант, Луї Армстронг, Енді Уорхол, Стівен Хокінг, Григорій Сковорода та сотні інших.

Численні фактори впливають на розвиток будь-якої особистості, з самого народження і протягом усього життя. Це групи факторів, які умовно можна поділити на наступні:

- спадковість біологічної природи;
- досвід соціальних відносин, відносини в соціальних колективах;
- особливості впливу суспільного та культурного середовища;
- фізичне та побутове оточення;
- індивідуальний досвід, що отримується протягом усього життя.

Всі вищеназвані чинники безперервно впливають на фізичний, інтелектуальний та духовний розвиток людини, трансформуючи та формуючи її.

Якщо ми розглядаємо професію музиканта-виконавця, то треба розуміти специфіку розвитку музичного обдарування. Превалювати у впливі на розвиток будуть саме творчі та індивідуальні фактори. Виявити музичну обдарованість може бути дещо легше, ніж обдарованість інших напрямків. Музично обдарована людина має чіткі ознаки інтересу до музики, співу, звучання музичних інструментів; вони можуть бути наявні вже на початковому етапі розвитку особистості: гарний музичний слух, музична пам'ять, ритміка. Ці риси виділяють музично обдаровану дитину серед однолітків.

Найважливішою складовою інтелектуального та духовного розвитку особистості виступає система освіти, яка безперервно працює над

реалізацією процесу навчання й виховання. Вона охоплює діяльність закладів освіти, що працюють над підготовкою молоді до життя, на основі отриманих знань на всіх освітніх рівнях.

Розвиток сучасної педагогічної науки приводить нас до усвідомлення того, що індивідуальний підхід є одним з ключових факторів розкриття та розвитку обдарованості учня.

Особлива специфіка виховання професіоналів саме в сфері музики додає специфічних творчих факторів в систему занять. Викладач має справу з учнями, в яких творчий потенціал, абстрактне мислення та індивідуальні якості дуже часто йдуть попереду своїх однолітків. Завоювання педагогічного авторитету серед таких учнів стає непростю але обов'язковою метою для викладача, проте треба працювати дуже обережно, ні в якому разі не ризикуючи самооцінкою учня чи студента, що може спричинити невиправну шкоду.

Ми розглядаємо роботу з обдарованими учнями, як ту частину педагогічного процесу, що має збільшену орієнтацію саме на виявлення та розкриття індивідуальних якостей і вплив такої стратегії на весь тривалий шлях освітньої діяльності.

Викладач у своїй практиці може використовувати як традиційні методи проведення занять, що довели свою продуктивність протягом тривалого часу, так і обирати новітні форми роботи.

Проведення базових, таких, що вже зарекомендували себе, форм роботи з майбутніми музикантами-виконавцями легко суміщається з більш новітніми для української музичної педагогіки ідеями та засобами. Це робота над технологією, інтонуванням, формою музичних творів, використання методів показу та роботи з концертмейстером, інтенсивна підготовка до концертних та конкурсних виступів, спільне відвідування філармонійних концертів та оперних спектаклів, проведення відкритих уроків зі своїми учнями, виступи учнів в режимі внутрішніх

концертів з подальшим взаємним обговоренням деталей гри, проведення воркшопів (творчих майстерень) тощо.

Також завдяки сучасним інформаційним технологіям, наприклад, використанню інтернету для онлайн-занять, пошуку та оновленню педагогічного репертуару, мотивації учня концертними онлайн-виконаннями зірок світової музичної культури тощо, та новітнім для України формам роботи, наприклад, вищезгадані творчі майстерні Workshop, викладач може актуалізувати педагогічний процес саме під конкретного талановитого учня/студента, який розвивається в умовах використання електронних гаджетів і Інтернет-мережі.

Результатами широкого використання такої різноманітності практичних засобів та форм роботи повинна стати всебічна розвиненість особистості та таланту учня. А це, при правильному підході, в свою чергу може призвести до появи безумовних проявів обдарованості в усіх сферах спеціалізації.

Список літератури:

1. Український психологічний ХАБ. <https://www.psykholoh.com/>
2. Амстібовський Д., Серета Н. Особливості викладацької роботи з обдарованими юними музикантами-виконавцями. Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес : Матеріали всеукр.наук.-теор. конференції студ. та аспір. 19-20 квітня 2023 року. Харків : НТУ «ХП», 2023. С. 145-146.